

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey design) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามของรูปแบบการวิจัย (research design) นอกเหนือจากการศึกษาเฉพาะราย (case study) และรูปแบบการทดลอง (experimental design) (มานพ จิตต์ภุษา, 2525 : 150-180, อ้างจาก Labovitz and Hagedon, 1971 : 41-46) โดยศึกษาระยะสั้นและเก็บข้อมูลครั้งเดียว (cross-sectional study) นอกจากนี้ยังเป็นการสำรวจแบบอธิบาย (explanatory surveys) โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าตัวแปรได้สัมพันธ์กับตัวแปรใดบ้างและตัวแปรเหล่านี้สัมพันธ์กันอย่างไรในเชิงของการเป็นเหตุเป็นผล (Hyman, 1955 : 92-311) ทั้งนี้เพื่อแสวงหาตัวแบบเชิงสาเหตุที่เหมาะสมเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจของครอบครัว โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นครอบครัว (family) ทั้งหมดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี แต่เนื่องจากข้อมูลของทางราชการมีข้อจำกัดในเรื่องของการทราบจำนวนครอบครัวที่แท้จริง ทั้งนี้เพราะข้อมูลส่วนใหญ่ที่จัดเก็บจะมีหน่วยเป็นครัวเรือน (household) ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยการเก็บข้อมูลครัวเรือนละหนึ่งครอบครัวเท่านั้น โดยในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2538 อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 31,374 ครัวเรือน จาก 13 ตำบล ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนครัวเรือนของแต่ละตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ตำบล	จำนวนครัวเรือน
สะบารัง	4,846
อาเนาะรู	3,744
จะบังติกอ	2,805
บานา	2,761
ตะลุโบะ	662
ปะกาชะรัง	488
บาราเฮาะ	882
ปูยู	495
กะมียอ	449
รูสะมิแล	1,520
คลองมานิง	343
ตันหยงลุโละ	649
ปราโหม	335

ที่มา : ใ้ญ่ที่แสดงจำนวนครัวเรือนในการเก็บข้อมูล จปฐ ประจำปี พ.ศ.2538 ของอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาลเมืองปัตตานี

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ในการกำหนดขนาดที่พอดีของกลุ่มตัวอย่างมีหลักการว่า ถ้าหน่วยข้อมูลในประชากรวิจัยมีลักษณะที่จะวิจัยคล้ายคลึงกัน นักวิจัยก็ไม่จำเป็นต้องกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใหญ่นัก แต่ถ้าหน่วยข้อมูลในประชากรวิจัยมีลักษณะที่จะวิจัยแตกต่างกันมาก นักวิจัยต้องกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแทนคุณลักษณะพารามิเตอร์ของประชากรวิจัยได้อย่างครอบคลุม (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2529 : 124-126) โดยความเหมือนหรือความต่างกันของคุณลักษณะประชากรวิจัยอาจดูได้จากจำนวนตัวแปรที่นักวิจัยใช้ในการวิจัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสนใจไปที่คุณลักษณะทางด้านชาติพันธุ์ระหว่างชาวไทยพุทธและ

ชาวไทยมุสลิมเป็นหลัก และเมื่อพิจารณาจากระยะเวลา แรงงานและเงินทุนที่ใช้ในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 250 ครอบครัว

2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มประเภทไม่ได้ใช้ความน่าจะเป็น (nonprobability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบโควตา (quota sampling) โดยใช้ตัวแปรชาติพันธุ์ของครอบครัวเป็นตัวกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ครอบครัวไทยพุทธ จำนวน 50 % เท่ากับ 100 ครอบครัว

ครอบครัวไทยมุสลิม จำนวน 50 % เท่ากับ 100 ครอบครัว

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดให้ผู้สัมภาษณ์ (interviewed questionnaires)

1. การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยยึดหลักให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย รวมทั้งจากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะคำถามในแบบสอบถามจะมีทั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลภูมิหลังของครอบครัว

ตอนที่ 2 ถามการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัว

2. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นผู้วิจัยนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ดังต่อไปนี้

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง ในแบบสอบถามชุดนี้เป็นการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขแล้วจึงนำมาปรับปรุงให้ถูกต้อง

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับครอบครัวซึ่งอยู่นอกเหนือกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวน 24 ครอบครัว เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นประเภทที่ไม่ได้แบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วน ซึ่งเป็นการหาค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) โดยวิธีการหาด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ซึ่งครอนบาช (Cronbach) เป็นผู้พัฒนาขึ้นมา

(บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ, 2531 : 176) ซึ่งผู้วิจัยจะคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ เป็นหลัก (ดูภาคผนวก ง)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะเข้าไปสอบถามโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ (statistical package for the social sciences /personal computer plus) เวอร์ชัน 4.00 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบไปด้วย

1. ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้พรรณนาข้อมูลทั่วไปของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
2. ค่า F-test ใช้ทดสอบฐานคติเบื้องต้น (basic assumption) ของการวิเคราะห์ถดถอยในเรื่องของความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (linearity)
3. ค่าสหสัมพันธ์และสมการถดถอยพหุคูณ (pearson product moment correlation and multiple regression) ใช้คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายๆ ตัวกับตัวแปรตามในตัวแบบเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นมาซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 ทำการทดสอบแบบจำลองเส้นโยงเต็มรูป (fully saturated path model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีเส้นโยงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรทุกตัว และในทิศทางเดียวกันที่สามารถเชื่อมโยงได้โดยทดสอบค่านัยสำคัญทั้งทางสถิติ (statistical significance) และทางปฏิบัติ (practical significance)
 - 3.2 นำแบบจำลองเต็มรูปที่ได้รับการทดสอบแล้วมาเปรียบเทียบกับแบบจำลองสมมุติฐาน (hypothesized model) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อปรับปรุงเป็นแบบจำลองเส้นโยงสุดท้ายหรือแบบจำลองแต่งใหม่ (trimmed model)

3.3 ทำการทดสอบแบบจำลองแต่งใหม่เพื่อหาความสอดคล้องกับข้อมูล โดยใช้เทคนิคของไซมอนและแบลอค (Simon, 1957 and Blalock, 1964 อ้างถึงใน ปุระชัย เบียมสมบูรณ์, 2527 : 92) ที่เรียกว่า "วิธีการทดสอบแบบจำลองเส้นโยง" (model testing) เพื่อให้ได้แบบจำลองสุดท้าย

3.4 พิจารณาหาคุณสมบัติของแบบจำลองสุดท้ายในสามประเด็นคือ

3.4.1 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์บ่งบอก (coefficient of determination) หรือค่า R^2 ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนของตัวแปรตามท้ายสุดที่ถูกอธิบายโดยตัวแปรอิสระทั้งหมดในแบบจำลองเส้นโยง

3.4.2 วิเคราะห์ผลกระทบทางตรง (direct effect) ผลกระทบทางอ้อม (indirect effect) และผลกระทบรวม (total effect) ระหว่างตัวแปรภายนอก ตัวแปรภายใน และตัวแปรตามท้ายสุด

3.4.3 วิเคราะห์ผลของความลวง (spurious effects) ของตัวแปรคู่ต่างๆที่สัมพันธ์กันอันเนื่องมาจากตัวแปรแทรก (intervening variables) และตัวแปรที่มาก่อน (prior variables) ตามหลักการของเดวิส (Davis, 1985 : 48-64)